

Nejvýznamnější dramatici konce 19. a počátku 20. st.

Alois Mrštík (1861-1925) – prozaik a dramatik, po vystudování učitelského ústavu učitelem v jihomoravských obcích. Autor několika povídkových knih, románové kroniky *Rok na vsi*, autorem dramatu *Maryša*.

Drama *Maryša* (1894) představuje vrchol jeho díla, vzniklo ve spolupráci s bratrem Vilémem. Její námět si přivezl z Těšan a původně zamýšlel zpracovat ho jako román, ale Vilém jej přesvědčil o dramatu.

Vilém Mrštík (1863-1912) – spisovatel a překladatel, věnoval se literární a publicistické dráze

Divadelní hry

- *Paní Urbanová* – naturalistické drama o manželské nevěře
- *Anežka*
- *Maryša* (1894)

- námět je od Aloise, hru zpracoval Vilém

- povýšili úroveň moravské literární tvorby na srovnatelnou evropskou úroveň

Ladislav Stroupežnický (1850-1892) – přispíval do mnoha novin a časopisů, 1882 – 1892 dramaturgem ND. Sám se podílel na přepracování několika klasických světových dramát, je autorem próz a divadelních her.

Divadelní hry

- *Černé duše*
- *Naši furianti* – odehrává se ve vesnici Honice, kde se o funkci ponocného ucházejí dva kandidáti: Fiala a Bláha. Hra se zabývá sociálními problémy české vesnice – tj. hloupý sedlák a chytrí chudí.

- *Noviny a karty*
- *Paní mincmistrová* - hlavní hrdina Mikuláš Dačický, odehrává se v Kutné Hoře
- *Sírotčí peníze*
- *Velký sen*
- *Zvíkovský rarášek* - příběh záletníka Mikuláše Dačického z Heslova, později zhudebněno Vítězslavem Novákem
-

Gabriela Preissová (1862-1946) – dramaturgyně Národního divadla, dramata čerpala z Moravy.

Divadelní hry

- *Její pastorkyňa* – zhudebněna Leošem Janáčkem, tragédie ze Slovácka. Mladá žena čeká nemanželské dítě a její matka toto dítě zabije, aby se mohla nevlastní dcera výhodně vdát. Vše je ale prozrazeno.
- *Gazdina roba* – zhudebněna J. B. Foersterem; Tragický příběh švadleny Evy, která opustí muže a odejde s milencem za prací do Rakouska. V okamžiku, kdy pochopí, že se kvůli ní milenec nerozvede, se utopí v Dunaji.
- *Podvečerní selanky*
- *Cestou za štěstím*

Alois Jirásek (1851-1930) – učitel a spisovatel. Původně se chtěl věnovat malířství, z existenčních důvodů však vystudoval historii a začal ji vyučovat v Litomyšli a v Praze. Stále si zachovával kontakty s výtvarnými umělci (hl. Mikolášem Alšem). V roce 1917 se spolu s dalšími spisovateli podepsal pod Manifest za vytvoření samostatného Československa. Zabýval se také politikou, byl členem senátu.

Po Jiráskovi byl pojmenován i náš největší festival amatérského divadla Jiráskův Hronov.

Úspěšné divadelní hry ze současné vesnice přispívaly k prosazování realismu na jevišti (*Vojnarka, Otec*).

Divadelní hry

Napsal 12 her, jejichž premiéry byly skoro vesměs uváděny v Národním divadle. V největších rolích Jiráskových dramát s oblibou vystupoval Eduard Vojan. Většina her se hraje dodnes.

Historická dramata

- *Tzv. trilogie tří Janů: Jan Žižka 1903; Jan Roháč 1904; Jan Hus 1911*
- *Další historické hry:*
- *Kolébka – veselohra, odehrává se v době Václava IV.*
- *M. D. Rettigová – veselohra věnovaná památce vlastenecké autorky a kuchařky*
- *Gero – tragédie, hledá příčiny záhuby polabských Slovanů*

Ostatní divadelní hry

- *Lucerna*
- *Vojnarka - tragédie staré lásky, která zůstala nenaplněna*
- *Otec - venkovské drama o lidské závisti a chamtivosti*
- *Samota*
- *Zkouška*
- *Emigrant*

Jaroslav Vrchlický (1853-1912, vl. jménem Emil Frýda) -vůdčí osobnost lumírovského hnutí, tajemníkem na české technice, později se stal profesorem moderních věd a získal čestný doktorát. Na univerzitě přednášel literaturu, byl jedním z prvních členů České akademie věd.

Byl nominován na Nobelovu cenu za literaturu.

Psal poezii i prózu a drama.

Divadelní hry

(napsal jich 50 a byly psány převážně pro Národní divadlo)

- *Trilogie Drahomíra, Bratři a Knížata*
- *V sudu Diogenově*
- *Soud lásky*
- *Noc na Karlštejně*
- *Smrt Odyssea*
- *Hippodamie – trilogie, zhudebnil ji Zdeněk Fibich*
- *Námluvy Pelopovy*
- *Smír Tantalův*
- *Smrt Hippodamie*
- *Svatá Ludmila*

Eva Vrchlická, vlastním jménem Eva Frídová (1888 - 1969) byla česká herečka, překladatelka, publicistka, dramatička a spisovatelka, dcera spisovatele Jaroslava Vrchlického, dlouholetá členka činohry Národního divadla v Praze.

Její nejznámějším literárním dílem je kniha převyprávěných divadelních her Williama Shakespeara *Z oříšku královny Mab*.

Julius Zeyer (1841-1901) – spisovatel

Zeyer se snažil prosadit také na divadle, ale jeho dramatická tvorba připomínala ze všeho nejvíce lyrickoepické básně, určené k inscenování. Jednalo se o díla často literárně krásná, ale pro divadelní provedení nevhodná. Je *Radúz a Mahulena*. Julius Zeyer celý život velmi trpěl tím, že neměl na divadle příliš velké úspěchy. Tento fakt byl i důvodem rozpadu jeho přátelství s Jaroslavem Vrchlickým, který byl jako dramatik mnohem známější.

Zeyerovo dramatické dílo ale často zlákal hudebníky – k *Radúzovi a Mahuleně* složil hudbu Josef Suk, Leoš Janáček si zase zvolil Šárku jako libreto pro svou první operu a na libreto podle povídky Kunálovy oči složil operu Otakar Ostrčil.

Divadelní hry

- *Sulamit* (1885)
- *Legenda z Erinu*
- *Libušin hněv*
- *Šárka* (1906)
- *Neklan* (1893)
- *Radúz a Mahulena* (1898), je nejznámější a hraje se dodnes, v roce 1970 zfilmována (režie Petr Weigl)

Josef Václav Sládek (1845-1912) – spisovatel, překladatel (z ruštiny, polštiny, španělštiny, angličtiny), novinář, učitel angličtiny a lektor na pražské univerzitě

Psal prózu, fejetony, poezii, překládal (z ruštiny, polštiny, španělštiny, angličtiny – 36 divadelních her W. Shakespeara)

Mezi lety 1870 a 1875 byl redaktorem Národních listů. V roce 1873 se stal spoluvydavatelem časopisu Lumír, ve kterém od r. 1877 působil i jako redaktor. Brzy nato se stal vedoucím redaktorem, kterým zůstal až do konce svého působení v Lumíru (1898).

Divadelní činnost

- *Práce*
- *Písně pohřební*
- Překlady - jeho překlady z angličtiny jsou považovány za velice kvalitní a některé nebyly dosud překonány. *Přeložil 33 dramát Williama Shakespeara.*